

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum in Christo sit ponere scientiam creatam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

versalem, & quantum ad singularia. Et sic per huiusmodi species anima separata singularia cognoscit. Species autē, quæ sunt acceptæ a sensibus, sunt similes rebus sicut hoc tantum, quod res agere possunt, & hoc est sicut formam. Et ideo per eas non possunt singularia cognosci, nisi forte in quantum recipiuntur in alia potentia utente organo corporali, in qua quodammodo sunt materialiter, & sic particulariter recipiuntur. In intellectu vero, qui est omnino a materia immunis, non potest esse nisi principium universalis cognitionis, nisi forte per quandam reflexionem ad phantasmata, a quibus intelligibiles species abstrahuntur. Quæ reflexio post mortem corruptis phantasmatibus esse non poterit. poterit tamen anima huiusmodi universalis ad singularia applicare, quorum notitiam per aliam cognitionem habet.

Ad primum ergo dicendum, quod anima separata non cognoscit singularia per species, in corpore acquisite, nec per species concreatas: sed per species sibi inditas in separatione, nec tamen oportet, quod tunc species infinitæ infundantur ad singularia cognoscenda, tum quia singularia, quæ ab ea sunt cognoscenda, non sunt actus infiniti: tum quia per unam similitudinem potest a substantia separata omnia individua illius speciei cognosci, in quantum illa similitudo speciei efficitur uniuscuiusque, singularia propria similitudo sicut proprium respectu ad hoc, vel illud individuum, sicut & de angelis dictum est, in quodammodo de angelis, & sicut patet de essentia divina, quæ non solum in individuum unius speciei: sed omnium entium est propria similitudo, secundum diversos respectus ad diversas res.

Ad secundum dicendum, quod species illæ quibus anima separata cognoscit singularia, quæ sunt in se immateriales, & ideo universales: tamen sunt similitudines rei, & quantum ad naturam universalem, & quantum ad naturam singularem. Et ideo nihil prohibet per eas singularia cognosci. Alia concedimus.

QVÆSTIO XX.

De scientia animæ Christi.

In sex articulos divisâ.

- ¶ Primo, Vtrum in Christo sit ponere scientiam creatam.
- ¶ Secundo, Vtrum anima Christi videat verbum per aliquem habitum.
- ¶ Tertio, Vtrum Christus scientiam aliam habeat de rebus, quam illam qua cognoscit res in verbo.
- ¶ Quarto, Vtrum anima Christi in verbo sciat omnia, quæ scit verbo.
- ¶ Quinto, Vtrum anima Christi sciat omnia illa, quæ Deus potest scire.
- ¶ Sexto, Vtrum cognitione illa qua anima Christi sciat res in propria natura sciat omnia.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum in Christo sit ponere scientiam creatam.

3. p. 1. q. 4. 1.

QVÆSTIO Est de scientia animæ Christi. Et primo queritur, vtrum in Christo sit ponere scientiam creatam. Et videtur, quod non. Scientia enim est perfectio scientis: omnis autem perfectio nobilior

est perfectibili, si ergo Christus est sciens secundum aliquam scientiam creatam, aliquid creatum erit anima Christi nobilior, quod videtur inconueniens.

¶ 2 Præ. Operatio non attribuitur nature, sed hypostasi, sunt enim operationes suppositori, & particulari: sed personæ Christi sufficit ad intelligendum scientiam increata. ergo superfluum est in ipso ponere scientiam creatam.

¶ 3 Præ. Quanto aliquid est nobilior, tanto est Deo similior: sed anima Christi est nobilior quam calor corporalis. Cum igitur calor corporalis agat sine medio, & in hoc sit Deo similis, quod sine medio operatur, videtur quod multo fortius anima Christi intelligat, non mediante aliqua scientia creatâ. Sed dicendum, quod operatio caloribus ab intra procedit, operatio autem scientiæ ab extra, cum sit sicut motum a rebus ad animam. unde non est simile.

¶ 4 Sed contra. In operatione cognoscitiva non solum est receptio, sed iudicium de receptis: quibus autem receptio sit ab exteriori, iudicium tamen ab interiori procedit. ergo operatio scientiæ non omnino est ab exteriori.

¶ 5 Præ. Christus filius Dei non assumpsit aliquam imperfectionem, nisi quæ ad nostram redemptionem valebat: sed imperfectio scientiæ non valet ad nostram redemptionem. ergo imperfectio scientiæ non assumpsit. omnis autem creatura scientia ex hoc ipso, quod creata est, aliquid imperfectionis habet. ergo creatam scientiam non assumpsit.

¶ 6 Præ. Quilibet sapiens si habeat aliquam perfectissimam scientiam, sicut illam semper, & maxime est in actu. sed quicquidque est semper in actu consideratur non sicut perfectissimam scientiam, non indiget aliqua scientia minus perfecta: quia nunquam tamen eam consideraret, & sic frustra esset in eo. sed Christus semper est in actu consideratur omnia sicut perfectissimam scientiam, quæ est scientia increata. ergo in eo non est ponere aliam scientiam creatam.

¶ 7 Præ. Natura non facit per duo, quæ per unum potest facere, & multo minus Deus, qui ordinatus quantum natura operatur: sed Christus poterat fieri sapiens, si solum scientiam increatam haberet. ergo non est factus sapiens scientia creatâ.

¶ 8 Præ. 1. Corinth. 13. Cū venerit, quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est: plus autem est imperfectio scientiæ creatâ in cōparatione ad scientiam increatâ, quæ specularis visio in cōparatione ad visionem speciei. Si igitur in rationis perfectione visio fides tollitur, ubi superuenit visio speciei, multo fortius tollitur scientia creatâ in Christo, ubi fuit scientia increata.

¶ 9 Præ. Verbum unitum aîæ est ei magis intimum, quæ intellectus aîæ nostræ. cum sit ei verbum unitum non solum per essentiam, præsentiam, & potentiam sicut ceteris creaturis, & per gratiam sicut illis, sed in ratione persone. sed aîa nostra per potentiam intellectivam intelligit. ergo aîa Christi poterat esse sapiens per scientiam verbi, & ita non indigebat scientia creatâ.

¶ 10 Præ. Scientia si est Christus habuit non est sibi data, nisi ad perfectionem eius. sed aîa Christi vana verbo, & scientia creatam habens, non est nobilior quæ si soli verbo vniretur sine scientia creatâ: quia creatura adiuncta Deo nihil addit bonitatis, sicut nec punctus additus lineæ facit eam maiorem. ergo in Christo non est ponere scientiam creatam.

SED CONTRA, est quod dicitur Luc. 2. Puer Iesus proficiebat sapientia &c. Constat autem quod non secundum sapientiam increatam proficere poterat.

In q6. de cognitione angelorum ar. 10. 10.

rat, quia ille nec proficit, nec deficit, ergo in eo est ponere scientiam creatam.

¶ 2. Præter. Secum. Dama. omnia que in nostra natura plantavit Dei verbum, assumpsit: plantavit autem scientiam creatam, ergo & eam assumpsit.

¶ 3. Præter. Sicut scientia divina est supra scientiam intellectivam creatam, ita scientia intellectiva creata est supra scientiam sensitivam: sed scientia sensitiva non tollitur ab eo qui habet scientiam intellectivam creatam, ut patet in homine, ergo scientia intellectiva creata potest remanere superveniente scientia intellectiva increata.

RESPON. Dicendum, quod sicut in Christo est ponere duas naturas, ita & duas scientias, creatam, scilicet & increatam. Quidam autem heretici posuerunt in Christo solam scientiam increatam. Vt autem huius erroris videamus originem, sciendum est quod quidam unionem divinam & humanam naturam intellexerunt esse hoc modo factam, quod anima uniretur corpori, ut si sicut anima est forma corporis, ita divinitas esset forma humanitatis in Christo. Et ideo quidam considerantes quod si verbum uniretur corpori Christi, sicut anima corpori nostro, quod posset esse unificare sicut anima corpus nostrum unificat, posuerunt quod in Christo non fuerunt nisi due substantiæ, scilicet corpus & divinitas, que corpus loco animæ unificabat. Et hic fuit error Eunomii & sequacium eius. Quidam vero attendentes hoc esse divinitati indignum quod corpori uniretur ut ipsum vivificans, posuerunt in Christo animam vivificantem & sensibilem, sensibilem, videlicet & vegetabilem, non autem intellectualem. Sed dicebant quod ipsum verbum erat in Christo loco intellectualis ætatis. Et hic fuit error Appollinaris & sequacium eius. Quo quidem errore supposito planum esset in Christo non esse nisi scientiam increatam. Prædictum autem modus intelligendi unionem ad hoc inducit, ut credatur una quadam natura ex divina & humana confecta, sicut ex anima & corpore non solum fit una hypostasis, sed una natura. Ex quo ulterius sequitur quod utriusque naturæ veritas corrumpatur. Cum enim hoc sit de ratione divinitatis naturæ, ut sit a rebus, ob separata quantum ad esse, si ponatur esse alicuius corporis actus a propria ratione decidet. Similiter, si a natura humana abstracta vel anima, vel intellectus vel aliquid eorum, quod ad integritatem naturæ pertinent, non remanebit veritas speciei, cum ita sit de rationibus specierum sicut de numeris, ut dicitur in octavo Metaph. in quibus unitate addita vel subtracta species numeri variatur. Et ideo secundum prædictum errorem Christus nec verus homo, nec verus Deus esset. Ad hoc ergo quod Christus verus Deus & verus homo sit, oportet in ipso ponere omnia que ad naturam divinam pertinent, & iterum seorsum secundum rationem naturæ in eadem persona omnia que speciem hominis constituunt. Et ut non solum verus homo, sed perfectus sit, oportet in eo ponere omnia, que nobis ad perfectionem necessaria sunt, sicut habitus scientiarum & virtutum. Sicut autem divinitas non potest esse actus corporis, ut ea corpus formaliter vivat, vel rationalis creatura fiat, ita non potest esse actus anime rationalis, ut ea formaliter sit sciens vel virtuosus, sicut nos per habitum virtutis vel scientiæ. Et ideo oportet ponere in Christo scientiam creatam, & virtutem creatam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod scientia creata est quidem secundum quid anima Christi nobilior, in quantum est actus eius, secundum quem mo-

dum & color eius corpore nobilior est, & quodlibet accidens suo subiecto, prout comparatur ad ipsum sicut actus ad potentiam. Simpliciter autem subiectum est nobilior accidere, & sic anima Christi, propria scientia.

AD II. dicendum, quod quavis operatio attribuitur hypostasi, ut operanti, tamen attribuitur naturæ ut operationis principio. operatio autem non recipit speciem ab operante, sed a principio operationis, vni in uno operante sunt diverse operationes secundum spiritum propter diversam operationum principia, sicut in homine videre & audire. quamvis igitur in Christo non sit nisi una hypostasis, tamen est in eo duarum naturæ, & ideo due operationes, & oportet Christum esse perfectum ad utramque operationem. Et sic non solum est in eo scientia increata que sufficit ad operationem naturæ increatæ: sed scientia creata que exigitur ad operationem naturæ creatæ perfectæ.

AD III. dicendum, quod calor proprie loquendo non agit, sed est medium quo ignis agit. Unde sic se habet ad operationem calefactionis, sicut scientia creata ad actum considerationis.

AD IIII. dicendum, quod quamvis in consideratione scientiæ sit aliquid quod est ab intrinseco, tamen talis operatio non completur sine eo quod est ab extrinseco, & in hoc dissimilitudo attenditur.

AD V. dicendum, quod quamvis esse creatum sit imperfectum comparatum ad eminentiam divinæ operationis, unumquodque tamen in genere suo perfectum est, & sui generis perfectionem quandam requirit. Unde & natura creata in Christo quandam perfectionem habuit creatam, que fuit scientia creata.

AD VI. dicendum, quod Christus semper est in actu considerationis secundum scientiam increatam, sed quia ei due operationes competunt secundum duas naturas, ideo per hoc non excluditur, quin habeat considerationem scientiæ creatæ.

AD VII. dicendum, quod si Christus haberet tantum scientiam increatam, esset quidam sapiens Deus: sed ut ita dixerim non homo sapiens homo, unde ad hoc quod in humanitate sapiens esset, oportuit quod scientiam creatam haberet.

AD VIII. dicendum, quod verbum Apostoli intelligitur de perfectione que imperfecti opponitur. Tunc enim perfectio adveniente imperfectum tollitur: perfectio autem divinæ scientiæ non opponitur perfectioni scientiæ creatæ, cum non sint circa eadem, unde ratio non sequitur.

AD IX. dicendum, quod quamvis verbum sit magis intraneum anime, quam aliqua potentia eius: prout eam sustinet & in esse conservat, tamen intellectus vel aliqua alia potentia est magis unum cum anima, quia non solum in persona, sed in natura secundum quod potentia est quedam perfectio ipsius anime, non autem verbum: unde anima Christi non potest formaliter loquendo intelligere per verbum sicut per intellectum.

AD X. dicendum, quod quamvis verbum & scientia creata non sint melius quam solum verbum, tamen anima unita verbo & perfecta scientia creata est perfectior, quam si verbo uniretur sine hoc quod scientiam creatam haberet, quia scientia creata in aliqua habitudine se habet ad animam in qua non se habet verbum, & ideo ratio non sequitur.

ARTICULVS II.

Utrum anima Christi videat verbum per aliquem habitum.

SECUNDO queritur, utrum anima Christi videat verbum per aliquem habitum. Et videtur quod non videtur. non potest per aliquem habitum. Et videtur quod non videtur. non potest per aliquem habitum. Et videtur quod non videtur. non potest per aliquem habitum.

Quæst. dis. Tho. GGG ¶ 2. Præter.

D. 216.

3. par. q. 9. ar. 2. c. 2.